

הערות לחיילים היוצאים למלחמה - שיעור 743

I. להתחיל לעשות מלחמה דוקא בשבת וגם אם מותר להמשיך המלחמה בשבתות אחרים עיין בדברים (כ - כ) עד רדחה ובשבת (י"ע). דאין צרים על העיירות של נכרים פחות מג' ימים קודם לשבת ועיין בספר שבת ומועד בצה"ל ואבאר

II. פסקי רב שלמה זלמן אויערבאך שהובא בשש"כ (פרק מ"ח 330פו)

(א) רבים הם המצבים ששעת חירום עלולה להביא עמה יש שדבר מסויים אסור לעשותו ויש שהנסיבות מתירים ומחייבים לעשותו ואי אפשר לחזותם מראש וכלל גדול בידנו "וחי בהם" ולא שימות בהם והאדם נברא בעולם הזה ומוטל עליו לשמור תרי"ג מצוות אבל אין התורה דורשת ממנו לשמור מצוות אלו כאשר יש בשמירתן משום סכנה לחייו ואדרבה מצווה האדם לעבור על מצוות התורה ובלבד שינצל מסכנה או ספק סכנה וכן שיציל את חיי חברו היהודי דלא תעמוד על דם רעך ועם כל זה עליו גם לזכור את דברי חז"ל באשר לתכלית חיי האדם בעולם הזה "וחי בהם" לעולם הבא

(ב) חייל שנקרא בשבת בשעת המלחמה לבוא מותר לו לקחת עמו בנוסף לחפצים החיוניים שצריך לקחת עמו על פי דרישת הצבא לצורך פיקוח הנפש גם את חפצי האישיים שהוא זקוק להם כמו טלית תפילין וסידור נייר טואלט ועוד ויכניס את הכל יחד לתוך התרמיל (שש"כ מ"ח - ל"ד)

(ג) חייל שומר מצוות שהגיע זמנו בשבת לעמוד על המשמר אל לו להחליף את התורנות שלו עם חייל שאינו שומר מצוות כיון שגם הוא מושבע ועומד על שמירת השבת ואם יעמוד שומר המצוות על המשמר יתכן שיוכל להימנע מחילול שבת מיותר (שש"כ מ"ח - ל"ז)

(ד) איש בטחון שמתפקידו לעמוד על משמרתו לכל מקרה של סכנה בחלק מסויים של העיר ילך למקום תפקידו בשבת ברגל ואם אי אפשר ברגל חייב הוא להימצא בקירבת מקום תפקידו בערב שבת (שש"כ מ"ח - ל"ו)

III. פסקי החפץ חיים במחנה ישראל לעניני שבת

(א) אף דכל איש ישראל אסור לעשות מלאכה תיכף אחר שקיעה כדעת הגר"א והרבה מהראשונים מ"מ בשעת הדחק כמו איש הצבא סתמתי כר"ת כמו שהעתיק החיי אדם (דף רט"ז)

(ב) מותר לקדש אפילו על כזית פת ואפילו פת של נכרי וגם אם אין יין או פת מותר לקדש על חמר מדינה כמו שכר או מיץ ובדיעבד יכול לקדש על הפת גם בשחרית

(ג) להוציא חפצים שהם שלו ואין עליו צווי מהממשלה שיהיו לו החפצים אסור לישא אותם אך אם נושאים בצירוף שאר החפצים שמוכרח לישא אותם אפשר דאין ע"ז איסור ויותר טוב ע"י נכרי או על העגלה

(ד) יש לו מעות יתפרם בכגדו בערב שבת וה"ה התפילין או יניחם בהחפצים שמוכרח לישא אותם

(ה) אם הוטל עליו ועל חבריו איש הצבא שהוא אינו יהודי לעשות מלאכות הוא צריך שיברור לעצמו המלאכות שהם רק דרבנן כמו הוצאה או מוקצה וליתן לחבריו האיטוריים דאורייתא כמו בישול והעברה וכדומה

(ו) אסור לשפוך מים על זרעים ליטול ידיו אבל מותר להשתין על גבי עשבים

(ז) פעילות שנעשה למנוע מצב של פיקוח נפש יש לעשות כשינוי אם אין נפקא מינה ואם אין

שייך בשינוי יש לעשות את הדבר ע"י שנים כשגם ע"י שנים אי אפשר יעשה הפעולה בשתי הידים אם דרכו ביד אחת (ספר שבת ומועד בצה"ל דף ס"ז)

ח) **אסור לתמם מזון** באמצעים כימיים בשבת הן משום איסור בישול בתולדת חמה והן משום איסור מוליד (ספר שבת ומועד בצה"ל דף קכ"ח)

ט) **מי שיש לו כאב** שאיננו מחליש את כל גופו אין היתר אלא שיניח שמן ליד הפצע ויניח לו ליזול על הפצע (ספר שבת ומועד בצה"ל דף קכ"ד)

י) **בישול יהודי** בשבת בשוגג בשעת הדחק יש להקל אפילו לאכול בשבת בין לו ובין לאחרים (מ"ב ש"ס - ז)

IV. העשרת הדברות לחייל היוצא למלחמה איך צריך האדם להתחזק בעת המלחמה מספר מחנה ישראל מהחפץ חיים (דף קמ"ח)

א) **צריך להתחזק** בענין קיום התורה כידוע שכל מעשיו של אדם נבדקין בעת הסכנה והוא צריך בעת כזה לרחמים גדולים שיעזרהו ה' ובדורות הראשונים היו נבררים אותם האנשים שאין בהם שום חטא שאפילו שח בין ישתבח ליוצר חוזר עליה מעורכי המלחמה ולכן גם אנו צריכים לילך בדרך הזה לשמור עצמנו מכל רע ובזכות זה ישמרנו ה'

ב) **צריך להיות זהיר** בשלשה העונות החמורות שהם עבודת כוכבים ומזלות וגלוי עריות ושפיכת דמים וגם מן איסור לשה"ר כי על ידי אלו הדברים מסלק הקב"ה שכינתו מן האדם

ג) **היוצא למלחמה** הוא בכלל מסוכן ע"כ יראה לבקש מחילה לכל מי שחטא נגדו בין בגוף בין בממון וכ"ש אם הלשין עליו שדברים שבין אדם לחבירו אפילו יום המיתה אינו מכפר עד שירצה את חבירו

ד) **אם הלוח או הפקיד** אצל אחרים או אחרים אצלו צריך לסדר ההנהגה בזה ושיהיה נקי מענינים שבין אדם לחבירו

ה) **יעשה שטר צוואה** איך שיתנהגו בענין הממון אם ח"ו ימות במלחמה וטוב שיתנהג בנדר ליתן מעשר כמו שנדר יעקב אבינו בצרת לבן ועשו

ו) **צריך להתאמץ בתפלות** ותחנונים ובזה יסיר המקטרגים מעליו וכמו שאחז"ל כל המתאמץ בתפלה מלמטה אין לו צרים למעלה ואל יתייאש עצמו מן הרחמים שאפילו חרב חדה מונחת על צוארו אל ימנע עצמו מן הרחמים ועצה טובה לאנשי הצבא שיצעקו במאמרים המורים על אחדותו יתברך כגון פסוק שמע ישראל או ה' הוא האלקים או אין עוד מלבדו

ז) **צריך בעתים האלו** להיות זהיר מאוד מעון המחלוקת דעון גדול הוא וגורם כליה לעולם

ח) **צריך שיתחזק בכל כחו** במדת הצדקה כי מצוה זו יש לה כח גדול להציל את האדם מן המיתה כמו שאחז"ל בשבת (קל"ד):

ט) **צריך להתחזק במדת החסד** דבזה המצוה מקיים והלכת בדרכיו כמו שאחז"ל שאומר הקב"ה ומה אלו שהן בעצמן צריכים חסד עושין חסד זה עם זה אני שאני מלא חסד ורחמים על אחת כמה וכמה שאני צריך לגמול חסד עם בריותי

י) **צריך לדע** שמצוה רבה היא בעתים האלו לעורר את חביריו לתשובה כמו השבת אבידת חבירו ואופן ההתעוררות הוא שיערוך לפניהם את גודל כח הדין של מעלה לכן כיון שעתה הוא עת סכנה גדולה מה יעשה באחריתו פן ימות ומה יענה על חטאיו ע"כ יתחרט על עונותיו בחרטה גמורה

נפסם לאלו נשמות אבי אורי ר' אליעזר ליפא בר' יסקה ארזב"ע"ה לאמי אורתי האשה רחל בר' גרשון מנחם הסניף הכהן ע"ה
ולאלו נשמת אמי היקר ר' איסר זאב בר' אליעזר ליפא ע"ה